

Notat om muligheder og pligter i forhold til udsatte børn og unge

I forbindelse med håndteringen af coronavirus er der udstedt mange nye regler på Børne- og Undervisningsministeriets område, herunder regler om håndteringen af undervisning og pasning for udsatte børn og unge. Bilag 1 indeholder en liste over de love og bekendtgørelser, der vedrører grundskolen.

Lukning, fritagelse af konkrete elever fra lukning, nødpasning mv.

Fra den 15. april 2020 har en række skoler og institutioner genåbnet inden for rammerne af sundhedsmyndighedernes retningslinjer. Det omfatter bl.a. elever på *alle* klassetrin i specialskoler og specialklasser efter folkeskoleloven, ungdomsskolens heltidsundervisning efter ungdomsskoleloven og andre lignende tilbud, jf. bekendtgørelsen om lukning og genåbning § 8, stk. 2, nr. 3.

Men dermed er ikke alle udsatte børn og unge automatisk kommet i skole igen. Genåbningen gælder fx ikke generelt for elever i 6.-10. klasse i grundskolen, herunder elever, der modtager specialundervisning i almenundervisningen, eller for elever i specialklasser på fri- eller privatskoler og på efterskoler. Herudover er der en række børn og unge i skolerne, som er eller er blevet udsatte, uden at de af den grund modtager specialundervisning eller anden specialpædagogisk støtte.

Elever med særlige behov (generel undtagelse fra lukningen)

Lukningen af de enkelte skoler og institutioner mv. har hele tiden haft undtagelser, herunder hvor det er begrundet i det enkelte barns behov, herunder begrundet i forholdene i hjemmet, jf. bekendtgørelsen om lukning og genåbning § 2, stk. 1, nr. 1. Disse undtagelser fra lukningen gælder *fortsat* for de elever, der ikke er omfattet af genåbningen.

Gruppen omfatter fx børn og unge med psykiske udfordringer eller handicap eller store sociale problemer i hjemmet, hvor barnet eller den unge kan få det værre af at være hjemme.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 2, stk. 2, at den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for skolen eller institutionen m.v., træffer beslutning om, hvilke elever der er undtaget fra lukningen.

Det betyder i praksis, at skolens leder skal foretage en individuel vurdering af behovet for at fritage den enkelte elev fra lukningen. Denne vurdering skal løbende revurderes af kommunen eller skolens leder i lyset af den forlængede lukkeperiode for at sikre, at der tages hånd om elever med særlige behov i den aktuelle situation.

Den fortsatte og forlængede nedlukning medfører således behov for en skærpet opmærksomhed på elever med særlige behov. Revurderingen skal således også omfatte elever, for hvem skolen tidligere har været lukket, men som i mellemtiden har fået et behov, fx hvis elevens sociale ud-sathed bliver forstærket af, at eleven ikke har mulighed for at bruge skolen som frirum.

Elever med særlige behov (nødpasning)

For børn og unge, der har *særlige* sociale, pædagogiske eller behandlingsmæssige behov, herunder begrundet i forhold i hjemmet, vil der skulle stilles nødpasning til rådighed, hvis barnets eller den unges skole eller institution mv. ikke er genåbnet endnu, fx for elever i 6.-10. klasse. Nødpasningen skal så vidt muligt foregå i vante rammer og i øvrigt understøtte børnenes og de unges trivsel og tryghed, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 3.

Denne vurdering skal også løbende revurderes i lyset af den forlængede lukkeperiode for at sikre, at der tages hånd om elever med særlige behov i den aktuelle situation.

Kommunalbestyrelsen skal herudover ved opsøgende indsats sikre, at forældrene, eller den, der faktisk sørger for barnet, sikrer, at et barnet om nødvendigt deltager i nødpasning, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 4.

Nødundervisning for elever med behov for særlig støtte

Nødundervisningsbekendtgørelsen indeholder regler om, hvordan skolerne skal tilrettelægge undervisningen inden for rammerne af sundhedsmyndighedernes retningslinjer. Den indeholder fx regler, der giver skolerne mulighed for at gennemføre undervisningen uden samlet fysisk tilstedeværelse af lærere og elever.

Skolen tilrettelægger al nødundervisning efter den enkelte elevs behov i den udstrækning, dette er praktisk muligt i den ekstraordinære situation. Det gælder, uanset om undervisningen foregår med eller uden samtidig fysisk tilstedeværelse, og gælder særligt elever med behov for specialundervisning og specialpædagogisk støtte, elever med særlige støttebehov og tosprogede elever, men også andre elever, hvis udvikling kræver en

særlig hensyntagen eller støtte, jf. nødundervisningsbekendtgørelsens § 2 b.

Herudover skal skolen gennem daglig kontakt sikre sig, at der gives ekstra støtte til børn og unge, som skal have nødundervisning uden samlet fysisk tilstedeværelse, og som ikke får eller ikke kan forventes at få den nødvendige støtte i hjemmet til den undervisning, der som følge af lukning af skolen ikke kan gives på skolen, jf. nødundervisningsbekendtgørelsens § 2 c, stk. 2 (tidligere § 2, stk. 2). Det omfatter både elever, hvor skolen på forhånd må forvente, at eleverne ikke får den nødvendige støtte i hjemmet, eller hvor skolen via den løbende kontakt under nødundervisningen bliver opmærksom på, at en elev ikke får den nødvendige støtte i hjemmet til nødundervisningen. Fx ved at de stillede opgaver ikke bliver løst.

Det bemærkes, at pligten til at tage daglig kontakt til elever, der har behov for ekstra støtte, påhviler skolen og ikke hver enkelt lærer. Det er derfor op til skolelederen at beslutte, hvordan opgaven varetages på skolen på en sådan måde, at alle elever, der skal kontaktes dagligt, bliver kontaktet af skolens personale hver dag.

De almindelige regler om underretningspligt mv.

Det skal fremhæves, at der ikke med reglerne om håndteringen af covid-19 på Børne- og Undervisningsministeriets område er sket fravigelse af de almindelige regler om, hvordan skolerne skal identificere og håndtere udsatte børn og unge.

Det påhviler således fortsat skolelederen, lærerne og pædagogerne m.fl. at underrette kommunalbestyrelsen, hvis de som led i deres arbejde får kendskab til eller grund til at antage fx, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller at et barn eller en ung har været udsat for overgreb, jf. § 153, stk. 1, i lov om social service.

Der er dog sket fravigelse af § 153, stk. 2, i lov om social service om skoleledere på folkeskolers pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, når en elev har ulovligt skolefravær på 15 pct. eller derover inden for et kvartal.

Bilag 1: Oversigt over regler

Epidemiloven indeholder reglerne om lukning og genåbning, herunder om nødpassning. Epidemiloven og de tilhørende bekendtgørelser på grundskoleområdet er:

1. **Lov nr. 208 af 17. marts 2020 (ændringslov)** – indeholder i § 22 hjemmel til nedlukning og nødpassning (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/208>)
2. **Bekendtgørelse (gældende fra 18. marts til 14. april):** Bekendtgørelse nr. 217 af 17. marts 2020 om lukning af dagtilbud, skoler, institutioner m.v. og om nødpassning i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom 2019 (COVID-19) (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/217>)
3. **Bekendtgørelse (gældende fra 14. april):** Bekendtgørelse nr. 405 af 9. april 2020 om lukning og gradvis, kontrolleret genåbning af dagtilbud, skoler, institutioner m.v. og om nødpassning i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom 2019 (COVID-19) (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/405>)
4. **Bekendtgørelse (gældende fra 27. april):** Bekendtgørelse nr. 510 af 24. april 2020 om lukning og gradvis, kontrolleret genåbning af dagtilbud, skoler, institutioner m.v. og om nødpassning i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom 2019 (COVID-19) (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/510>)

Børne- og Undervisningsministeriets nødlov i forbindelse med håndteringen af covid-19 giver mulighed for at udstede regler, der fraviger og supplerer reglerne i de almindelige undervisningslove, herunder fx folkeskoleloven og friskoleloven. Nødloven og de tilhørende bekendtgørelser på grundskoleområdet er:

1. **Lov nr. 241 af 19. marts 2020 om midlertidige foranstaltninger på børne- og undervisningsområdet og folkehøjskoleområdet og for den frie folkeoplysende virksomhed til forebyggelse og afhjælpning i forbindelse med covid-19** (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/241>)
2. **Nødundervisningsbekendtgørelsen (gældende fra 19. marts):** Bekendtgørelse nr. 242 af 19. marts 2020 om nødundervisning m.v. på børne- og undervisningsområdet som led i forebyggelse og afhjælpning i forbindelse med covid-19 (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/242>)
3. **Ændring af nødundervisningsbekendtgørelsen (gældende fra 15. april):** Bekendtgørelse nr. 411 af 13. april 2020 om ændring af bekendtgørelse om nødundervisning m.v. på børne- og undervisningsområdet som led i forebyggelse og afhjælpning i forbindelse med covid-19 (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/411>)
4. **Nødprøvebekendtgørelsen (gældende fra 27. april):** Bekendtgørelse nr. 501 af 23. april 2020 om aflysning af prøver og andre

midlertidige foranstaltninger i grundskolen, de gymnasiale uddannelser, gymnasiale fag i eux-forløb samt i almen voksenuddannelse som led i den gradvise og kontrollerede åbning af skoler og institutioner ved forebyggelsen og afhjælpningen i forbindelse med covid-19

(<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/501>)